

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle GRK Suomi Oy:n aurinkovoimahanke koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Hirvihaara, Mäntsälä.

Uudenmaan ELY-keskuksen viite: UUDELY/4385/2025

Yleiset kommentit YVA-ohjelmasta

Kyseessä oleva ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) ja siitä nähtävillä oleva arviointiohjelma koskee kiinteistöä Hirvihaaran kylässä sijaitsevaa kiinteistöä 505-403-8-74 (n. 32 ha). GRK Suomi Oy on suunnittelemassa hankealueelle noin 30 ha:n aurinkovoimalaa, joka tuottaisi sähköä noin 5,5 MW:n tavoitteellisella sähköntuotannolla.

Hanke edellyttää YVA-menettelyä, koska hankealuetta on tarkoitus korottaa maa-aineksella ja kiertotalousmateriaalilla. YVA-menettelyssä tarkastellaan kolmea eri hankevaihtoehtoa (VE0-, VE1 ja VE2), minkä lisäksi tarkastellaan hankkeen toteuttamatta jättämistä eli VE0 vaihtoehtoa. VE1 ja VE2 hankevaihtoehdot eroavat toisistaan toteutusaikojen 6-12 vuotta osalta. VE0- vaihtoehdossa jätetään täyttämättä viitasammakoiden elinympäristön turvaamisen osalta turpeennostoaltaat, mikä pienentää maa-ainesten läjittämisen tarvetta sekä aurinkopaneelien määrää. Aurinkovoimala liitetään maakaapelilla tai ilmajohdolla noin 900 metriä hankealueesta etelään sijaitsevaan Nivos Verkot Oy:n 110 kV voimajohtoon.

YVA-ohjelma on laadittu erittäin kattavasti ja siinä on huomioitu hankkeen vaikutuksia laaja-alaisesti. Eri lähdeaineistoista kerättyjä aurinkovoimalaa ja maa-ainesten läjitystä koskevia yleisiä viitelukuja on hyödynnetty runsaasti. Arviointiohjelmassa on paljon yleisluontoista tietoa, mikä on sovitettu mahdollisimman tarkasti hankealuetta koskevaksi ja kuvailevaksi. Ohjelmassa on tunnistettu teemoja, jotka edellyttävät joko itsessään tai yhteisvaikutusten osalta jatkotarkastelua arviointiselostukseen.

YVA-prosessissa ja arviointiselostuksessa huomioitavat asiat

Arviointiohjelmassa viitataan useaan otteeseen hankealueen voimassa olevaan ympäristölupaan, joka mahdollistaa maamassojen läjittämisen enimmillään 50 000 t/a määrällä. Arviointiselostuksessa nykyinen ympäristölupa olisi hyvä avata tarkemmin.

Luvussa 3.6. viitataan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden osalta Isonvan tuulivoimahankeeseen. Tämä yksittäinen maininta kappaleessa on irrallinen tässä yhteydessä ja ilmeisen virheellisesti tässä kohdassa.

Rakennustyömaiden ylijäämämaiden hyötykäyttö ja kiertotalous on avattu myös melko vahvasti taloudellisten syiden näkökulmasta, jää epäselväksi onko ylijäämämailla ja kiertotaloudella jotain muuta funktiota aurinkovoimalan toteutuksen osalta vai onko hanke tosiasiallisesti ylijäämämaiden hyötykäyttöön ja kiertotalouteen ensisijaisesti tähtäävä.

Luvussa 3.7. on kuvailtu hankealueen läheisyydessä olevia muita aurinkovoimalahankkeita. Nyt kyseessä olevan hankkeen arvioitu sähköntuotanto (MWp)/hehtaari vaikuttaisi olevan

merkittävästi vähäisempi verrattuna muihin vastaaviin hankkeisiin. Pikaisella tarkastelulla hanke tuottaisi noin 0,16 MWp/ha. Samaan aikaan muissa lähialueelle esitetyissä hankkeissa päästään karkeasti lukemiin 0,66 MWp/ha, 0,73 MWp/ha, 0,83 MWp/ha ja 1,02 MWp/ha. Vertailussa lähialueen hankkeisiin sähköntuotanto on merkittävästi pienempi. Arviointiselostuksessa tulee tarkentaa hankkeen sähköntuotannon määrää yksiselitteisemmin ja perustella sitä.

Fingrid Oyj:n Hausjärvi-Anttila voimajohtohankkeelle on valittu reittivaihtoehto 2B YVA-menettelyssä. Tämä reittivaihtoehto kulkee hankealueen läpi. Tämän reittivaihtoehdon voi lisätä selostuksessa luvun 3.7 muita hankkeita koskevaan kappaleeseen.

Luvussa 4 on tarkasteltu eri hankevaihtoehtoja. VE1 ja VE2 vaihtoehtojen välistä kuuden vuoden aikaeroa olisi syytä avata tarkemmin ja perustella, miten tavoitevuodet on valittu.

Tarvittavan maa-aineksen ja kiertotalousmateriaalin määräksi on osoitettu toteutettavissa vaihtoehdoissa joko 1,8 tai 2,0 miljoonaa tonnia. Tätä määrää on perusteltu hankealueen pehmeiden maakerrosten (turve) tasaamisella ja korottamisella, Lamminmäen varjostuksen sekä vesien johtamisen järjestämisen näkökulmasta. Tonnimäärät vaikuttavat pitävän paikkaansa karkealla laskutavalla, missä keskimääräisen kolmen metrin pengerrystarve kerrotaan alueen pinta-alalla ja arviolla maa-aineksen tiheydestä. Tämä tulisi kuitenkin selvittää tarkemmin ja kirjata laskentatapa auki selostuksessa, missä tulisi myös arvioida, onko koko alueen pengertäminen näin korkealle tasolle tarpeellista ja perustella se etenkin lopputilanteena olevan aurinkovoimalahankkeen näkökannalta.

Hirvihaarantien ja aurinkovoimalan väliin jäävän suojapuuston leveydeksi on todettu 40 metriä. Maastokäynnin perusteella tämä voi pitää paikkansa hankealueen länsiosan välillä, mutta hankealuetta lävistävän tien itäpuolisella osuudella ei käytännössä ole suojapuustoa ollenkaan tällä hetkellä. Hankealueen itäpuolen ja Hirvihaarantien välissä on lähinnä harvaa puustoa enintään yhdessä rivissä. Tämä tulee korjata arviointiselostukseen hanke-alueen kuvauksiin.

Arviointiselostuksessa tulee selostaa tarkemmin aurinkovoimalan toteuttamista ja sen aikataulua. Arviointiohjelma painottuu hyvin vahvasti maa-aineisten ja kiertotalousmateriaalien läjittämiseen ja niiden ajoittumiseen. Epäselväksi jää, missä vaiheessa VE1 ja VE2 vaihtoehdoissa aurinkopaneelien asentaminen ja sähköntuotanto alkaisi. YVA-ohjelmassa aurinkovoimalahanke vaikuttaa jäävän taka-alalle suhteessa maanlajitykseen. Maanlajityksen ja aurinkovoimalan rakentamisen välistä limittäisyyttä tulisi perustella tarkemmin, jotta kävisi selväksi, asennetaanko aurinkopaneeleita samanaikaisesti alueen korottamisen yhteydessä vai vasta lopuksi. Aurinkopaneelien perustuksille ja asennuksille ei ole selvää aikataulua eikä esimerkiksi sähkönsiirron ajoittumiselle.

Mäntsälän kunta toteaa, että Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksella on kunnan alueella valvovan ympäristöviranomaisen asemassa kattavammat tiedot hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin tarkasteluun. Luvun 10 pohjavesien osalta talousvesikaivojen vedenlaadun turvaaminen on huomioitava erityisesti lähiasukkaiden kannalta mm. radonin pitoisuuksien osalta (s.92).

Liikennöinnin osalta pidempi hankeaika vähentäisi raskaan liikenteen päiväkohtaista määrää Hirvihaarantiellä ja muulla liikenneverkostolla. Mäntsälän kunta tarkastelee vielä vaihtoehtoja tarkemmin selostuksesta saatavien tietojen perusteella. Etelästä tuleva raskas liikenne hankealueelle saattaa hyvin todennäköisesti kulkea valtatieltä 4 Haarajoen liittymän ja sitä kautta Linjatien sekä Hyökännummen ja Ohkolan taajamien läpi aiheuttaen mahdollisia liikenneturvallisuuskysymyksiä. Raskaan liikenteen reittivalintojen liikenneturvallisuus ja -viihtyisyyskysymyksiä tulee tarkastella laaja-alaisesti ja ottaa kantaa YVA-arviointiselostuksessa millä tavoin haittoja saadaan minimoitua. Samoin Hirvihaarantielle ajoneuvojen mukana kulkeutuvan maa- ja saviaineksen vähentämiseen tulee minimoida.

Mäntsälän kunnalla ei ole muutoin huomautettavaa YVA-arviointiohjelmaan.